

**Zienswijze 2.0 Wolwevershaven
Inrichting, Beheer en Gebruik
Wolwevershavengebied van Dordrecht**

Inleiding

Bewoners van het historisch havengebied Wolwevershaven (Kuipershaven - Schrijversstraat- 't Vlak – Wolwevershaven- Damiatebolwerk en Schepen) hebben zich sinds 2020 verenigd in de bewonersvereniging PlatformWolwevershaven. De ZIENSWIJZE die zij ontwikkeld hebben op hun gebied is opgenomen in de bijlage. Een breed samengestelde werkgroep uit de vereniging heeft zich in een aantal vergaderingen, vanuit die zienswijze en de gemeentelijke notitie "Slijpen aan een diamant", een beeld gevormd hoe het havengebied er uit zou kunnen zien in de toekomst (Inrichting, Beheer en Gebruik van het Wolwevershavengebied)

Om tot 'Inrichting, Beheer en Gebruik' te komen is eerst vastgesteld vanuit welke uitgangspunten het Wolwevershavengebied gezien wordt. Die uitgangspunten: parkeren, bestrating, straatmeubilair, groen, veiligheid en sloop gerelateerde zaken zijn nader uitgewerkt in woorden en beelden. In een 3-tal ledenvergaderingen is van gedachten gewisseld en gediscussieerd over de ideeën van de werkgroep en zijn keuzes gemaakt en richtingen bepaald. Uiteindelijk is in een drukbezochte ledenvergadering op 11 december 2023 unaniem akkoord gegaan met het eindrapport 'Inrichting, Beheer en Gebruik', zoals dat thans voor u ligt.

Het rapport heeft zich gericht op de korte termijn, waarbij ieder idee/voorstel onderdeel is van een integraal plan waarin een aantal voorwaarden zijn geformuleerd opdat het resultaat succesvol zal zijn. Bewoners /schippers van het Wolwevershavengebied geven met dit rapport de richting aan waarin dit historische deel van de Binnenstad van Dordrecht zich zou moeten ontwikkelen. In samenhang: waarbij voor de nadere invulling, expertise vanuit de gemeente als van groot belang wordt gezien.

Een bijzondere plaats wordt ingenomen door parkeren. Sommige voorstellen kunnen alleen worden uitgevoerd als er parkeerplekken vervallen. Voor de bewonersvereniging is dit bespreekbaar maar uitsluitend wanneer vóóraf bewoners-parkeren in dezelfde nabije omgeving wordt geregeld. Voor PlatformWolwevershaven is het een duidelijke conditio sine qua non.

Mochten, op langere termijn, plannen en ideeën van de gemeente andere inzichten geven over het Wolwevershavengebied dan zal er een nieuwe werkgroep aan de slag gaan om dat te bestuderen en zal er een nieuw rapport van de bewonersvereniging komen.

Voor het bestuur van de bewonersvereniging PlatformWolwevershaven is dit rapport 'Inrichting, Beheer en Gebruik' samen met onze ZIENSWIJZE uitgangspunt van onze activiteiten. Het Rapport geeft geen tijdspad, hoewel een aantal onderdelen van het plan direct aangepakt zouden kunnen en enkele zelfs moeten, vanuit het oogpunt van veiligheid en/of leefbaarheid. Het gaat om de richting. Nieuwe zaken in het gebied die passen binnen het rapport kunnen op de steun van de vereniging rekenen. Andere zullen zeer kritisch bekeken worden. Het bestuur van PlatformWolwevershaven zal conform de afspraak uit de ALV van 11 december 2023 met alle instanties en relevante personen van de gemeente Dordrecht dit rapport bespreken en toelichten .

PlatformWolwevershaven. Email [REDACTED]

Bestuur feb 2024:

[REDACTED] (voorzitter)
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Werkgroep:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] (voorzitter)

Uitgangspunten en voorstellen bij de inrichting, het beheer en gebruik van het Wolwevershavengebied

Het havengebied Wolwevershaven wordt aangeprezen als de parel van Dordrecht, maar ziet er thans (voor deze kwalificatie) wat achterstallig, onverzorgd en rommelig uit. Het is een prachtig gebied en het wordt zeer gewaardeerd door bewoners, schippers en bezoekers, maar **de parel mist glans**.

Met een beperkt aantal ingrepen kan de haven aantrekkelijker en met meer samenhang worden ingericht. Hiervoor doet de werkgroep onderstaande voorstellen. Om te voorkomen dat er in de toekomst weer ongewenste situaties ontstaan, stellen we tevens voor om het beheer van het gebied dusdanig in te gaan richten dat er in samenhang naar gekeken blijft worden. De historische haven is er én voor de bewoners, ondernemers en de schippers, én alle inwoners van Dordrecht én voor de vele toeristen en verdient het om als geheel aangepakt en goed beheerd te worden. Zowel van de zijde van de bewoners als van de zijde van de gemeente.

De werkgroep heeft zich tijdens een aantal bijeenkomsten verdiept in wat een herinrichting kan betekenen voor de leefbaarheid en levendigheid van het gebied. Dat heeft geleid tot onderstaande uitgebreide lijst met uitgangspunten die door de ledenvergadering zijn goedgekeurd.

Parkeren, bereikbaarheid en kwaliteit

Het parkeren van auto's van bewoners, bezoekers en ondernemers aan Kuipershaven, 't Vlak en Wolwevershaven zorgt voor een grote parkeerdruk. De gemeente Dordrecht voert regelmatig tellingen uit van de parkeerdruk in het gebied, waarbij, met name tijdens de avond en nacht, de parkeerplaatsen vrijwel altijd voor 85-100% gevuld zijn. Dit valt in de categorie 'Zeer druk'. Iets dat elke bewoner van het gebied dagelijks ervaart.

Om de parkeerdruk te verlichten komt er op termijn een parkeergarage onder de Grote Markt. Dit gaat echter meerdere jaren duren. De mogelijkheid om auto's uit het gebied daar te parkeren schept weer mogelijkheden voor een hele andere inrichting van de haven. Dat zal te zijner tijd weer door een nieuwe werkgroep bekeken worden.

Om niet op deze ontwikkeling vooruit te lopen, zijn de volgende uitgangspunten gebaseerd op het nu allereerst terugdringen van de parkeerdruk. Hierdoor ontstaat ruimte voor recreatie/verfraaiing.

In de plannen van de werkgroep vervallen netto 23 parkeerplaatsen (12%) om de haven aantrekkelijker te maken voor bewoners en bezoekers. Verderop in dit rapport komt aan de orde welke kwaliteit er te realiseren is met het opheffen van 5 plaatsen op 't Vlak, 10 op de Wolwevershaven en 8 op de Kuipershaven.

Het daadwerkelijk en aantoonbaar afdoende verlagen van de parkeerdruk is een absolute eis voor de bewoners om in te kunnen stemmen met het verminderen van het aantal parkeerplaatsen ten behoeve van groen en verfraaiing. De werkgroep ziet kansen voor het verlagen van de parkeerdruk, waardoor minder parkeerplaatsen nodig zijn, in de volgende samenhangende mix van maatregelen:

- Het gebied 't Vlak – Kuipershaven – Wolwevershaven – Damiatebolwerk 24 uur per dag en 7 dagen per week aanduiden als parkeergebied alleen voor parkeervergunninghouders

Uit gesprekken met de parkeer experts van de Gemeente Dordrecht is gebleken dat er waarschijnlijk parkeerruimte kan worden vrijgemaakt door het parkeren te beperken tot de auto's van parkeervergunninghouders (bewoners en ondernemers). Voor het terugdringen van de parkeerdruk in de avond en nacht is het noodzakelijk om de parkeerregulering 24 uur per dag en 7 dagen per week te laten gelden. De grootste parkeerdruk in de avond en nacht ontstaat nu omdat iedereen zonder vergunning vrij kan parkeren. De in de avond- en nachtelijke uren goeddeels leegstaande parkeergarages zijn het alternatief voor diegenen die dan niet meer op straat kunnen parkeren, waaronder bezoekers van de horecagelegenheden. De werkgroep heeft geen inzage gekregen in het aantal parkeervergunningen die zijn uitgegeven voor het havengebied. Of onze voorstellen ook daadwerkelijk en in voldoende mate resultaat geven kan het beste worden vastgesteld met een goede analyse van de huidige situatie en een pilot. Dit kan uiteraard alleen samen met de gemeente.

- Bezoekers parkeren in principe in de parkeergarages of P&R terreinen

Bezoek van kantoren, horeca, sportscholen en andere ondernemingen kan parkeren in de parkeergarages aan de rand van het centrum, of in de parkeergarages Riedijkshaven of Visstraat. Parkeren in parkeergarages is daarbij aanzienlijk goedkoper dan op straat. Dit levert naast het verlagen van de parkeerdruk en vrijvallen van parkeerplaatsen ook een forse vermindering op van de verkeersbelasting van de kwetsbare historische binnenstad.

- Naast parkeren voor vergunninghouders, wordt de huidige bezoekersregeling gehandhaafd

De bezoekersregeling heeft een belangrijke sociale functie, is geliefd bij de bewoners van het gebied en geeft maar een zeer beperkte parkeerdruk.

- Er blijven voldoende gehandicaptenparkeerplaatsen

Er is nu 1 algemene gehandicaptenparkeerplaats voor het hele gebied. Om het gebied bereikbaar te houden, wordt voorgesteld voldoende invalidenparkeerplaatsen aan te leggen, op een logische plek voor bereikbaarheid van alle kanten van de haven.

- Invoeren van uitsluitend kort parkeren overdag

Overdag is de parkeerdruk het laagst. Om de aanwezige parkeerplekken optimaal in te zetten, kunnen deze worden gebruikt voor kort parkeren. Hierbij kan gedacht worden aan een maximum van 2 uur tussen 8.00 en 22.00 uur, tegen een hoog tarief. Een voorbeeld van deze regeling is het kort parkeren aan de Prinsenstraat. Gebruikers van het kort parkeren zijn bijvoorbeeld bezoekers van de tandarts, fysiotherapeut of Sociëteit Amicitia.

- Tweede vergunningen niet verder uitbreiden en uitsterfbeleid volgen.
De gemeente volgt al een uitsterfbeleid voor de tweede parkeervergunning. Bij verhuizing krijgen nieuwe bewoners geen tweede vergunning meer.
- De elektrische stadsbus krijgt een halte
Dit gedeelte van de binnenstad is nu slecht bereikbaar met het openbaar vervoer. Om bezoekers en bewoners betere toegang te geven, is een halte voor de stadsbus nodig. Dit kan ook een verlengde stop worden voor de bus vanaf parkeerplaats Weeskinderendijk en tevens Museum Van Gijn aandoen.

Bestrating

Het gebied van de haven en daaromheen trekt steeds meer bezoekers die lopend deels van de stoep en de kades en deels van de rijweg gebruik maken. Hier valt nog veel aan te verbeteren. Daarbij ziet de werkgroep verschil tussen 't Vlak en de overige delen. Vooral aan de Kuipershaven en 't Vlak is de huidige stoep te smal om prettig op te lopen en wijkt men uit naar de straat. De werkgroep stelt voor om beide loopzones te verbreden waarbij er vanwege het wat intensievere autoverkeer op 't Vlak een hoogteverschil tussen de rijweg en de stoep blijft.

Parkeren op 't Vlak: links de bestaande parkeerplekken in blauw, rechts in de voorgestelde situatie. Dan vervallen daar 5 parkeerplaatsen maar wordt de stoep én de kade breder.

Om de Kuipershaven en Wolwevershaven prettiger te maken om te wandelen en tegelijkertijd ook veiliger, stelt de werkgroep voor om het concept "**auto te gast**" nader uit te werken. In een aantal gebieden in de binnenstad is dat al toegepast en ook in andere gemeenten blijkt dit concept succesvol en veilig te zijn. Het idee achter het concept is dat het gebied als "haven-erf" ingericht wordt; bedoeld voor langzaam verkeer met de auto als gast. Voetgangers en fietsers zijn hier de hoofdgebruikers.

- Uniforme bestrating

Qua bestrating en uitstraling stelt de werkgroep voor om één uniforme bestrating voor het gebied toe te passen. Alleen in kleur van bestrating of vorm van bestrating bestaat dan verschil tussen de wegdelen. De wegdelen liggen op dezelfde hoogte, waarbij het hoogteverschil van de stoeprand komt te vervallen. Door het vervangen van trottoirtegels door een bredere strook met gebakken klinkers in waalformaat en hardsteenstroken als visuele scheiding is er aansluiting met de rest van de binnenstad.

Historische foto Wolwevershaven, met uniforme vlakke bestrating

- Maximumsnelheid omlaag

In de historische binnenstad is de maximumsnelheid 30 km/uur. Om de veiligheid te vergroten stellen we voor om van de Wolwevershaven en de Kuipershaven een havenerf te maken, waar 15 km/uur de norm is.

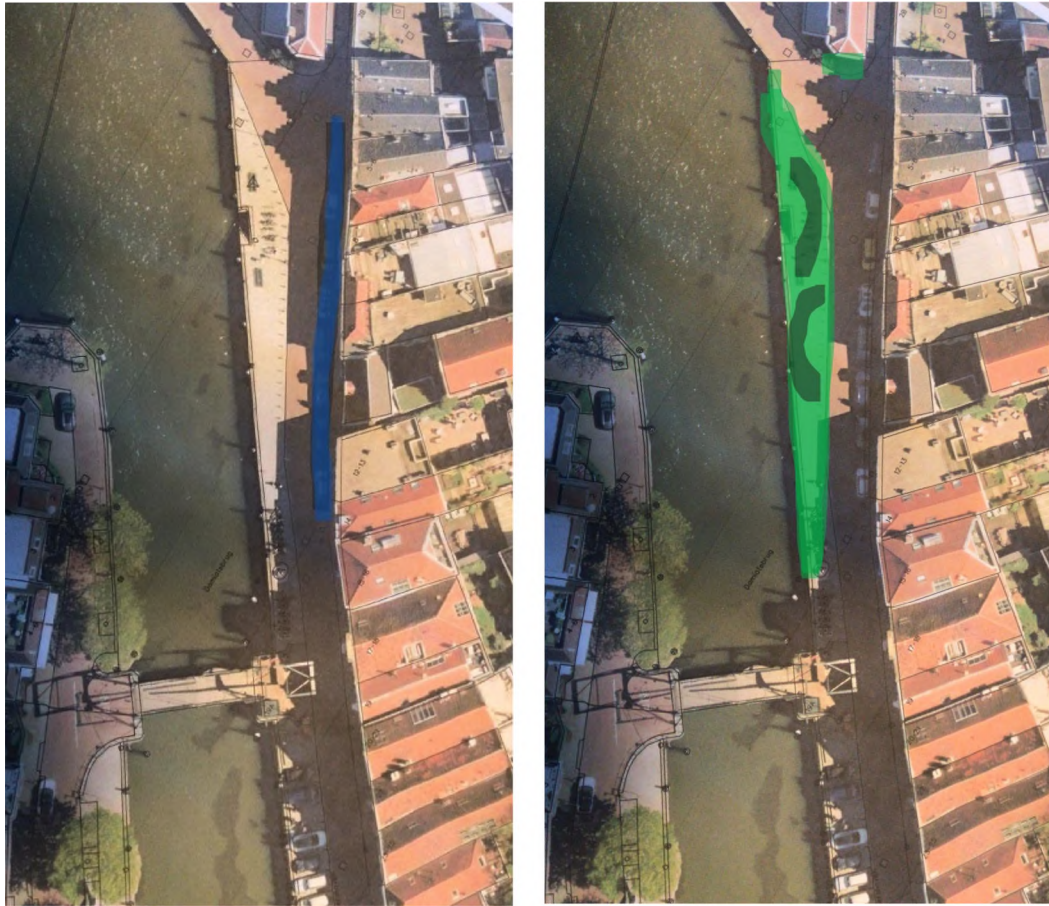
Verduidelijkt wordt door middel van (beperkte) bebording en straatinrichting dat zowel Kuipershaven als Wolwevershaven doodlopend zijn voor auto's, en dat hier slecht of niet gekeerd kan worden. Er moet geen drempel komen maar de bestrating moet duidelijk maken dat het om de in- en uitrit van een gebied gaat.

- Verbeteren wandelpromenade

Aan de Wolwevershaven en 't Vlak moet de wandelpromenade over de kade langs het water meer uit de verf komen. Dit kan door deze duidelijk aan te geven in de bestrating en de hoogteverschillen die nu aanwezig zijn door wortelopdruk en achterstallig onderhoud uit te vlakken. Door het vervangen van haaks parkeren onder de bomen aan de Wolwevershaven door parkeren langs de straat, het verbeteren van de locaties voor het parkeren van fietsen en door het vervallen van parkeerplaatsen aan de zijde van de bebouwing op 't Vlak, komt meer ruimte beschikbaar voor een royale continue wandelpromenade over de kade langs het water. Tenslotte wordt de Kuipershaven vanaf de Damiatebrug een autovrije verblijfplaats. Met slechts één oversteek vanaf de Nieuwe Haven is daarmee een conflictvrije wandelroute tot en met het Groothoofd gerealiseerd.

Wolwevershaven: Links de bestaande parkeervakken in blauw, rechts met alleen langsparkeren aan de havenzijde waardoor een veel rustiger beeld en ruimere kade ontstaat. Dit kost wel 10 parkeerplaatsen.

Kuipershaven: Links de bestaande 8 parkeervakken in blauw, rechts zonder parkeren en met groen

Straatmeubilair

Ook ten aanzien van straatmeubilair moet een nieuw samenhangend geheel worden gemaakt dat past bij deze historische haven en het concept van 'auto te gast'.

- Groen in plaats van paaltjes

Bij de indeling van het gebied is in het verleden veelvuldig gebruik gemaakt van paaltjes om te markeren waar auto's niet mogen komen. Het heeft de voorkeur om parkeerplaatsen uitsluitend te markeren in de bestrating. Het woud van paaltjes kan dan worden weggehaald en deels worden ingevuld door een groenplan.

- Verlichting

Straatverlichting via lantaarnpalen moet uniformer en de plaatsing daarvan moet afgestemd zijn op de nieuwe inrichting en het voorkomen van hinderlijke instraling in woningen. Lantaarnpalen zijn bij voorkeur tevens voorzien van een laadinrichting voor elektrische auto's. Géén straatverlichting aan de gevels.

- Bebording

Er is nu een woud aan borden van verschillende formaten en verschillende doelen. Borden die keer op keer eenvoudiger geplaatst dan weggehaald worden. Het hele bebordingsplan, inclusief borden voor de scheepvaart,

dient opnieuw opgezet te worden op basis van de straatinrichting. Dit dient vervolgens ook adequaat gehandhaafd te worden.

- Containers

Er zijn veel verschillende afvalcontainers en afvalbakken in het gebied, die niet altijd even logisch zijn neergezet. Afvalcontainers kunnen worden geclusterd en zoveel mogelijk ondergronds worden opgelost.

- Walstroom

De walstroomkasten zijn nodig voor de schepen. Wegens overstromingsgevaar zijn ze hoog geplaatst, zodat elektra en water niet met elkaar in aanraking komen. Bij de herinrichting kan gedacht worden aan een meer in lijn met de rest van het straatmeubilair vormgegeven walstroomkast. Tevens kunnen de walstroomkasten gebruikt worden voor andere taken b.v. informatie over de schepen of het gebied.

- Laadpalen

Aan beide zijden van de haven moeten voldoende laadpalen komen. De landelijke tendens om elektrische laadvoorzieningen te koppelen aan straatlantaarns wordt daarbij als zeer positief ervaren. Beperking van straatmeubilair en combinaties van gebruik leidt tot een rustiger en aantrekkelijker straatbeeld.

- Historische werktuigen

Aan de Wolwevershaven zijn meerdere werkplaatsen van schippers. Daar kunnen ze werken aan het behoud van hun historische vaartuig. Dit is een aanwinst voor de leefbaarheid en de zichtbaarheid van het varende erfgoed. Het kan versterkt worden door het plaatsen van historische werktuigen die gebruikt worden bij dit onderhoud en door betere mogelijkheden voor het opslaan van materiaal.

- Fietsen

De 'nietjes', de huidige fietsenrekken, leveren een onnodig rommelig beeld op. Daarnaast is de wens van de gemeente dat er meer deelfietsen gebruikt gaan worden. Dat betekent ook meer behoefte aan mogelijkheden om fietsen te stallen. Voorgesteld wordt om dat te doen in de vorm van hubs, fietsenrekken met een groene huls. Hubs voor deelfietsen komen bij de Schrijversstraat, bij het Patriciërshuis en aan de zijkant van Jongepier. Naast de hubs voor deelfietsen komen er voldoende fietsenrekken bestemd voor bewoners/bezoekers.

Voorbeeld fietsparkeren in groene hubs

- Zitjes

In de huidige opstelling van de zitbankjes zit weinig logica. Samenhangende zitelementen, gecombineerd met groen en op specifieke plekken geven een impuls aan de beleefbaarheid van de haven. Deze zitelementen kunnen komen op de kop van de Wolwevershaven/Damiatebolwerk, tegenover Amicitia, bij het dok Straatman en tussen Damiatebrug en Grootthoofd. Daarnaast worden bewoners gestimuleerd om zitjes en groen voor hun woning te plaatsen. De nieuwe inrichting geeft daarvoor nu ook op de Kuipershaven en 't Vlak meer mogelijkheden.

Voorbeeld van groot zitelement, Kloostertuin

Voorbeeld van groot zitelement

Groen

Groen verbetert het klimaat van de stad. Het zorgt voor opname van regenwater en verkoeling op hete dagen. Daarnaast is een groen gebied prettig om te wonen en te verblijven. Vergroening van het gebied is dan ook belangrijk.

- Kastanjabomen Wolwevershaven

De kastanjabomen zijn geliefd en vormen een prachtige omlijsting. Door opdrukkende wortels is de bestrating ongelijk geworden. Onderzocht moet worden hoe dit opgelost kan worden. Hierbij kan gedacht worden aan grondverbetering.

De bomen staan in wat een 'boomspiegel' heet, een vierkant met grond. Het beplanten van de boomspiegels zorgt ervoor dat water sneller en beter wordt opgenomen, en het geeft extra vergroening op straathoogte. Bij het beplanten hiervan is het belangrijk dat er een zekere uniformiteit wordt aangebracht, en dat er planten worden toegepast die bijen en andere insecten aantrekken.

De ontlasting van vogels en dan met name duiven geeft veel overlast. Te onderzoeken valt hoe dit te voorkomen is.

- Beplanting Kuipershaven

Aan de Kuipershaven is in het verleden besloten om geen bomen te planten. De werkgroep stelt voor om op een drietal plekken in het gebied in overleg met omwonenden een verbijzondering met groen te maken. Dit kan bijvoorbeeld bij dok Straatman, tegenover de Schrijversstraat en op de kop tegenover het Damiatebolwerk. Voor verdere vergroening gaat de voorkeur uit naar laagblijvend groen in vaste bakken, die een brede rand hebben die dienst kan doen als zitbank. Zie bijvoorbeeld de recente aanleg aan de landzijde van de Prins Clausbrug

Daarnaast wordt het aanleggen van geveltuintjes gestimuleerd, in samenwerking met het project van de gemeente.

- Havenaanzicht

Vanaf het water is de havenentree bij de Damiatebrug nu erg versteend. Dit kan verbeterd worden door de koppen een groen aanzicht te geven, zoals hierboven onder het kopje 'Zitjes' al beschreven.

- Overige mogelijkheden

Uiteraard zijn er nog veel meer mogelijkheden om het gebied te vergroenen. Zaken die onderzocht kunnen worden zijn het begroeien van niet- monumentale gevels met klimplanten, drijvende plantenbakken in de haven waar dit vaar technisch mogelijk is en meer natuurlijk groen in de kademuren (zonder afbreuk te doen aan het aanzicht van een historische erfgoed/werkhaven).

Veiligheid

Veel van de hierboven genoemde aanpassingen zorgen al voor een verhoogde verkeersveiligheid in het gebied. Wel zijn er nog extra aandachtspunten.

- **Vrachtwagens**

Het vrachtverkeer dat nu de horeca aan het Groothoofd bevoorraadt is groot en kan slecht keren. Het volgt nu vanaf de Prinsenstraat een onlogische en kwetsbare route door de historische binnenstad. Dit levert op de Kuipershaven een gevaarlijke situatie op. Een logisch alternatief is het maken van een laad- en losplek aan de Wijnstraat, ter hoogte van Bellevue. De Noordendijk en Torenstraat zijn beter ingericht op het grotere verkeer.

Vroeger gebeurden er ook al ongelukken met vrachtwagens

- **Watertrappen**

Er zijn nu onvoldoende mogelijkheden om uit het water te komen als men erin valt. Meerdere watertrappen en een goede markering zodat deze bereikbaar blijven zijn nodig.

- **WATERVERKEER**

De grote hoeveelheid klein waterverkeer, met name in de zomer, levert gevaar op bij het manoeuvreren van de grote schepen in de haven. Kleine scheepjes, SUP-pers, jetski's en ander klein verkeer kan hierop gewezen worden bij de Roobrug en de Damiatebrug.

Erfgoedschepen

De haven is niet alleen van de bewoners van de huizen, ondernemers en bezoekers. De bewoners van de schepen en de schepen zelf leveren een enorme bijdrage aan de kwaliteit van de haven als historisch gebied. Om in de haven passende erfgoed schepen te kunnen hebben zijn er ook aspecten die samenhangen met de herinrichting van het gebied.

- Vrije ruimte voor op-/afstappen en laden/lossen

De schippers hebben voldoende ruimte nodig om veilig vanaf hun schip op de kade te komen, en ook veilig te kunnen laden en lossen. Hiermee wordt rekening gehouden in het ontwerp. Landvasten, bolders en loopplanken moeten goed zichtbaar zijn.

- Werkzaamheden op de kade

De schippers hebben nu een deel van de kade ter beschikking om onderhoud aan het schip te kunnen plegen. Dit blijft bestaan en er wordt gekeken of dit op een overzichtelijke, opgeruimde manier kan worden vormgegeven.

Wolweershaven als werkhaven

- Ruimte in de haven en aanmeren

Om de schepen goed te kunnen aanmeren en te kunnen keren moet er voldoende ruimte blijven in en direct langs de haven. Eventuele elementen die in het water komen moeten dan ook goed afgestemd worden met de schippers, maar hebben niet de voorkeur.

- Schepen op bezoek

Aan de Kuipershavenzijde zijn nu een aantal tijdelijke/passanten ligplaatsen voor erfgoedschepen. Er gaat beter op toe worden gezien dat de schepen die er liggen ook meerwaarde hebben voor het aanzien van de haven.

Wat heeft het niet gehaald?

Uiteraard zijn er ook dingen besproken in de ledenvergadering die het niet gehaald hebben tot de lijst met uitgangspunten. Een belangrijke is de wens om ook langs de Kuipershavenkade een wandelpromenade aan te leggen.

Door de krappe breedte van de Kuipershavenkade lijkt er geen mogelijkheid om zaken te combineren, zoals die er aan de Wolwevershavenkade wel zijn. Een wandelpromenade gaat ten koste van het haaks parkeren. Bij langsparkeren kan het wel, maar dat kost een heel groot deel van de parkeerplaatsen. Met de huidige parkeerdruk is dat niet mogelijk. Dit is een wens die behouden blijft voor de toekomst. Het plan voor een parkeergarage onder de Grote Markt biedt misschien een oplossing.

Een drijvende steiger als deel van de wandelpromenade in de haven zelf is niet haalbaar, noch wenselijk voor de schippers. De al krappe draai wordt daarmee onmogelijk en voetgangers, zwemmers die er dan toch meer zullen komen en andere recreanten op de steiger, zorgen voor extra gevaarlijke situaties. Bovenal zou het afbreuk doen aan het aanzicht van een historische erfgoed/werkhaven.

Voor de Wolwevershavenkade is gekeken naar haaks-parkeren in samenhang met een minder brede stoep. Er zitten voor- maar ook nadelen aan dit concept waar een veel uitgebreidere discussie voor nodig is. Omdat er voorlopig geen initiatieven of budgetten vanuit de gemeente zijn om zo'n ingrijpende herindeling uit te kunnen voeren is uiteindelijk gekozen voor de optie van langsparkeren aan beide zijden van de straat. Ook hier geldt dat hier dan te zijner tijd nader over gesproken kan worden.

(bijlage) ZIENSWIJZE 1.0

WOLWEVERSHAVEN in Dordrecht

Het plan van de bewoners (Dordrecht februari 2021).

De Wolwevershaven is een van de mooiste havens van Nederland, de Parel van Dordrecht. Op bezoekers en bewoners maakt de Wolwevershaven een blijvende diepe indruk. Het is een uniek geheel van imposante koopmanswoningen, oude pakhuizen, ruige kades, stoere schepen, het monumentale schroevendok Straatman en de bijzondere Damiatebrug. De geschiedenis van Dordrecht is er overal aanwezig en weerspiegelt de rol van Nederland als succesvolle varende natie.

Nu is er alle reden om deze betekenisvolle plek verder uit te bouwen en te verfraaien. De afgelopen 10-20 jaar is er veel geïnvesteerd door de bewoners om de woningen die de haven omgorden te restaureren. Dit proces gaat nog steeds door en elke nieuwe bewoner levert daar een bijdrage aan.

Het is een goed idee geweest om maritiem erfgoed weer thuis te brengen in deze dynamische stadshaven. Een aantal historische schepen heeft er een aanlegplek gevonden tegen een passend decor. Het maritiem erfgoed is de grote kracht en schoonheid van de Wolwevershaven. Dit is ook de basis geweest voor Gemeente Dordrecht om aan het bureau MEC (Mobiel Erfgoed Centrum) de vraag te stellen hoe deze eigenschappen verder ontwikkeld zouden kunnen worden in het voordeel van de stad Dordrecht. Dit past namelijk ook in het karakter van Dordrecht als een van de bekendste Monumentale steden van Nederland. De MEC heeft in het rapport, "Toekomstverkenning en Plan Wolwevershaven" haar visie geformuleerd, als onderdeel van het groter beleidsplan "Beleidsvisie Dordtse Binnenhavens".

De bewoners van de woningen rond de Wolwevershaven zijn trots op hun historische haven. Hun mede stadsbewoners en bezoekers van buiten Dordrecht komen er graag; het gebied maakt onderdeel uit van tal van stadswandelingen. Een wandelpromenade om de haven heen evenals een passende uniforme historische bestrating ligt voor de hand en past in het totaalplan. De bewoners hechten er wel aan om alle toekomstige beslissingen met betrekking tot hun historische haven mede te kunnen nemen binnen de kaders van dit totaalplan.

Ten einde snel en effectief met de gemeente te kunnen overleggen is er een bewonersbelangen vereniging opgericht: Platform Wolwevershaven. Deze vereniging is inmiddels geregistreerd bij de K.v.K. Ruim 200 bewoners hebben zich aangemeld als lid. Namens bewoners overlegt het Platform met de gemeente. Platform Wolwevershaven heeft inmiddels een aantal oriënterende gesprekken gehad met de Gemeente, welke heeft geleid tot: **het plan van de bewoners**.

Om dit plan te realiseren is goede afstemming nodig tussen bewoners en gemeente. Een goede afspraak voor een historische haven ontstaat alleen als we het eens worden over alle onderdelen van het plan. Oftewel een afstemming tussen Gemeente en Platform Wolwevershaven over een volledig integrale aanpak van het plan.

Navolgend gaan we nader in op wat we de gemeente kunnen aanbieden en waar we hulp willen van de gemeente Dordrecht.

PlatformWolwevershaven: ideeën van de bewoners

Uit onderzoek onder de bewoners komt naar voren dat op het idee van een historische haven, zoals geschetst, positief wordt gereageerd. Echter men vindt, dat er geen goede balans is tussen levendigheid en leefbaarheid (zie enquête).

De historische schepen vormen een eenheid met de historische huizen. De Wolwevershaven is een unieke bestemming voor historische schepen. De keuze voor historische schepen is ook exclusief en betekent dat er geen ruimte is voor b.v. een horecaboot of een cruiseschip. En mogelijk hoort daarbij een herinrichting van de haven met andere ligging van de schepen bij.

Een wandelpromenade ook aan de zijde van de Kuipershaven waardoor je van alle kanten uitzicht hebt op het historisch erfgoed. Dit kan een promenade zijn op straatniveau of via een steiger die op het water komt te liggen. De promenade wordt opgesierd met lage bloembakken (om onbelemmerd zicht te hebben) of andersoortig laag groen. Zitbanken zijn er al voldoende maar die kunnen gelijkmatiger verspreid worden.

Evenementen moeten in lijn zijn met het historisch karakter van de haven. Dordt in Stoom past naadloos in de historische haven. Speciale evenementen kunnen ontwikkeld worden. Denk daarbij aan b.v. zomeravondconcerten en/of het optreden van een shantykoor. Voorzieningen als een tijdelijk drijvend platform kunnen worden gebouwd. Overigens pleiten bewoners ervoor om het aantal evenementen in hun historische haven niet verder te vergroten. Elk evenement moet op- en afgebouwd worden (inclusief schoonmaak) en neemt daardoor veel meer tijd in beslag dan alleen de duur van het evenement.

Informatievoorzieningen zouden belangstellenden kunnen informeren over de achtergrond en betekenis van deze bijzondere cultuurhistorische- en maritieme omgeving.

Bestrating is niet op alle plaatsen gelijkvormig. Op sommige plaatsen waar kinderkopjes liggen is een hobbelig geheel ontstaan. Wij pleiten voor een uniforme én veilige bestrating (elders in de stad zijn goede resultaten bereikt met diezelfde kinderkopjes). Het aanpakken van de bestrating kan goed gecombineerd worden met andere werkzaamheden aan haven/kademuren.

PlatformWolwevershaven: zorgen van de bewoners

Over een aantal zaken maken de bewoners zich grote zorgen. Elk bewonersonderzoek geeft dezelfde hoofdproblemen aan:

- *er is een groot en toenemend parkeerprobleem;
- *er is te veel verkeer;
- *er mag geen extra horeca meer bijkomen.

*toerisme

Een groot en toenemend parkeerprobleem

Het aanleggen van een wandelpromenade zal ertoe leiden dat er nog minder parkeerplaatsen overblijven. Een oplossing moet wellicht gevonden worden in het afschaffen van betaald parkeren en het uitsluitend verstrekken van parkeervergunningen aan bewoners. Bezoekers zoeken dan de parkeergarages op en emissie loze pendeldiensten regelen dat het bezoek toch goed terecht komt. Wij staan open voor nog betere oplossingen in het kader van het gemeentelijk beleid met betrekking tot 'parkeren rondom de Schil'. Het verkleinen van sector A zou daar ook onder kunnen vallen.

Te veel verkeer

Er is te veel verkeer dat zich een weg baant door de smalle straten. Het voortdurend oponthoud door lossen/laden veroorzaakt overlast. Verkeer moet zoveel mogelijk buiten het dicht bewoonde centrum blijven. Het voortdurend af- en aanrijden van bezoekers van de coffeeshops leidt tot overlast en een hoge CO2 uitstoot. Wij willen de coffeeshops, ook door hun overlast op andere terreinen, uit de stad weg hebben.

De recent geopende sportschool in Stokholm geeft extra verkeersdruk en dat geldt , nu al, voor de grote tandartsenpraktijk aan de Kuipershaven. Daarnaast zal door de aangekondigde fitness in het toekomstig te renoveren Bonifatiushuis de druk op het aantal beschikbare parkeerplaatsen nog verder toenemen. Feitelijk is er geen plaats voor bedrijven in de binnenstad die verkeer en overlast met zich meebrengen. Wij vragen de gemeente met oplossingen op dit gebied te komen.

Geen extra horeca

Er is ruim voldoende horeca in het gebied met 't Vlak aan de ene kant en het Groothoofd met diverse eet/drink gelegenheden aan de andere kant. Op geringe afstand wordt dat nog aangevuld door horeca bij de Vismarkt en het Blauwpoortsplein. Bovendien bevat de directe schil daaromheen voldoende horecagelegenheden. Het is voor de bewoners overigens begrijpelijk als er bij grote evenementen tijdelijk mobiele horeca wordt ingezet.

Toerisme

De Gemeente is druk bezig om de stad aantrekkelijk te maken voor toeristen. Een deel van hen zal ook afkomen op de historische haven. Het ligt dan ook voor de hand om ervoor te zorgen dat het gebied er netjes verzorgd uit ziet. Er valt veel te verbeteren op het gebied van schoonhouden van trottoirs, rechtzetten van lantaarnpalen en Amsterdammertjes enz. Wie gasten wil, moet ze ook goed ontvangen.

Daarnaast leert de ervaring in andere grote toeristensteden, als Amsterdam, hoe moeilijk en belangrijk het is voor een Gemeente om die toeristenstroom ook daadwerkelijk te beheersen. Wij verwachten dat de Gemeente spoedig met een Beheersplan ter zake zal komen.

Bovenstaande zorgen van de bewoners willen wij samen met de ideeën van de bewoners als package-deal met de gemeente bespreken. De punten hangen integraal met elkaar samen en alleen vanuit hun gezamenlijke aanpak ontstaat beleid gericht op een echt historische haven.

Gegeven diezelfde onderliggende verwevenheid van genoemde punten, willen we dit plan van de bewoners daarom in eerste instantie integraal bespreken met de verantwoordelijke wethouder de heer Piet Sleeking samen met de heer Rick Naaktgeboren, om vast te stellen hoe bewoners en de gemeente Dordrecht elkaar kunnen vinden in een solide en toekomstgericht plan.

Het Bestuur van PlatformWolwevershaven,
Email: [REDACTED]@gmail.com
Dordrecht,
01-02-2021

Het bestuur feb 2021:

- [REDACTED] Voorzitter.
- [REDACTED], Secretaris
- [REDACTED] Penningmeester.
- [REDACTED], bestuurslid
- [REDACTED], bestuurslid

Noot

In dit document zijn gedeeltes onleesbaar gemaakt op grond van artikel 5 van de Wet open overheid:

- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (naam)
- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (e-mail)
- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo